

VELIKI BRILJANTNI VALČEK

I. Obnova

Najprej spoznamo obe glavni osebi, Simona in Volodjo (bolničar). Simon je prepričan, da ne sodi v zavod Svoboda osvobajaja, kar je v bistvu čisto res. Izvedenca za metafore (policaja) najdeta Simonove stvari in pregledujeta njegovo raziskovalno gradivo o poljskem oficirju Drohojowskem. Najdeta tudi razglednico, ki jo je Simon hotel poslati svojemu prijatelju in se je nanjo podpisal kot Drohojowski (to je bil poljski oficir), zato sta prepričana, da Simon misli, da je on Drohojowski. Od doktorja izvedenca za metafore zahtevata, da ga zadrži v zavodu. Simon spozna še ostale paciente. Ljubico (anglistko), Rajkota (samotar), Savla Pavla (obseden s svetim pismom), pianista Emerika in Dobermana (jecljavec, ki se rad šminka). Ko doktor opravi vizito Simonu pove, da mu bodo odrezali nogo (to misli metaforično, ker hoče doseči, da bi to kar je v njem (mišljeno Drohojowski) prišlo ven iz njega, ampak, da je metaforično ve samo on). Simona obišče žena Klara, ki je prepričana, da je Simon alkoholik, on pa ji to zanika in jo prosi naj ga spravi ven, vendar ga ona zavrne in mu odvrne da bo tu samo en mesec. Simona vsi v zavodu kličejo Drohojowski in nihče ga ne posluša. Ljubica mu razkrije svoja čustva. Klara drugič obišče Simona in on je že prepričan, da je Drohojowski. Emerik Volodji izda, da Simon, Rajko in Savel Pavel pripravljajo zaroto proti njemu in zato Volodja Simonu odreže zdravo nogo. Volodja doktorju pove, da bo odslej sam vodil zavod. Na ples pride Simon oblečen v poljsko uniformo in govori samo poljsko. Ne dovolijo mu ostati na plesu in ga pošljejo nazaj v celico. Med plesom v dvorani ugasnejo luči. Ko se spet prižgejo je dvorana v razdejanju. Volodja vsem ukaže naj plešejo. Vsem bolnikom se pridruži še Klara, ki išče Simona. Ker je ponedeljek se jim pridruži nov pacient – Chopin in zaigra Veliki briljantni valček.

II. Dogajalni prostor

Dogaja se v posebnem zavodu »Svoboda osvobajaja«. To je zaprt, enovit, večnivojski prostor, iz katerega ni več mogoče oditi, je simbol pogreznjenosti, brezizhodnosti, odvzete svobode, totalitarizma – je nekakšna bolnišnica in hkrati pripor ali zapor, v katerem se preobraža, preoblikuje, prevzga, briše identiteta, navsezadnje pa postane past tudi za tiste, ki so ga upravljali. Zavod nadzirata oblast in policija, ki določata njegovo organiziranost in vanj zapirata žrtve, upravlja pa ga psihiater z nekaj pomočniki. Ime zavoda pa je svojevrstni paradoks, saj svobodnih ni treba več osvobajati.

III. Dogajalni čas

Dogajanje se razvije v enem tednu: od ponedeljka do ponedeljka; prikazani so le časovni izseki, precej je vzporednega dogajanja. Vsak ponedeljek pride v zavod nov pacient.

IV. Dramske osebe

- Simon Veber: okoli 40 let star zgodovinar, raziskovalec, znanstvenik; individualist, o katerem vemo, da mu je bila odvzeta svoboda, ker je raziskoval življenje upornika – zato je za oblast tudi on upornik; odvzamejo mu svobodo in mu želijo spremeniti identiteto; potem, ko mu odrežejo zdravo nogo, ko psihični in fizično nasilje dosežeta skrajno mejo, se popolnoma identificira s poljskim vstajnikom Drohojowskim
- Volodja: je bolničar, ki se je nekaj medicine naučil pri petnajstih, na fronti; predstavlja izvršno in na koncu tudi formalno oblast, je tudi psihično in fizično nasilen nad pacienti; njegovo nasilno vzdrževanje reda v ustanovi je skrajna oblika totalitarne oblasti; je primitiven in neizobražen, zato ne razume metaforičnega pomena Doktorjevih besed o rezanju noge; Simonu odreže zdrav del noge in za njegova dejanje je odgovoren nadrejeni
- Doktor: je star okrog 50 let, je psihiater in upravnik zavoda; sprva je želel postati kirurg, vendar mu oče ni dovolil, sedaj pa kot kirurg presoja, da je Simonovo nogo treba odrezati; kasneje se izgovarja, da je govoril metaforično in ne sprejema odgovornosti; je nesamozavestni oportunist, ki posluša ukaze politične oblasti; ne odloča se svobodno, svobodo pa krati drugim, je psihiater in alkoholik.